

Livet efter stallbranden

Natten till den sjunde oktober 2001 lär Per-Arne Blomkvist och hans familj aldrig glömma.

– Det interna larmet väckte mig tjugo i två på natten. När jag kom ut var stallet redan övertänt och hästarna var med största sannolikhet redan döda, berättar Per-Arne.

Alla hästar i stallet, 27 stycken, miste livet i den häftiga branden i Julpa, norr om Västerås. Två av hästarna var familjen Blomkvists egna, de andra var inackorderingar. Stallbyggnaden – som var från mitten av 30-talet och mestadels i trä med ett överbyggt loft där bland annat grovfodret förvarades – brann ned till grunden.

– Det gick oerhört fort. Kvarter över ett på natten passerade en granne på vägen utanför och då syntes ingenting. Larmet gick som sagt tjugofem minuter senare och då var det för sent. En tröst i tragedin är att den rättsmedicinska undersökningen visade att hästarna tuppade av innan de nåddes av elden, säger Per-Arne som själv gick runt i brandresterna och kvarlevorna dagen efter. Tillsammans med veterinären vände han på alla 27 kropparna och kunde konstatera att den sida som legat ner mot golvet var helt intakt.

Redan på förmiddagen dagen efter branden organiserades en krisgrupp.

– Det är så många personer inblandade i varje häst. Det är inte bara ägaren utan ofta en skötare eller medryttare också och deras familjer. En granne vars dotter miste sin häst i branden, tog tag i bildandet av en krisgrupp och kontaktade samtidigt polisens brottsofferjour. Deras representant har verkligen engagerat sig – även på ett personligt plan – och han har funnits med hela tiden och hör fortfarande av sig.

Krisgrupp startades

Krisgruppens syfte var i första hand att ta hand om reaktionerna på tragedin och hjälpa alla inblandade. Men även praktiska frågor togs upp på mötena. Redan på första mötet var man tvungen att ta ställning till vad som skulle ske med hästkropparna. Per-Arne hade inför mötet kontaktat Länsstyrelsen och fått – ett unikt – muntligt tillstånd till begravning på de egna markerna.

– Det var helt enkelt bråttom. Försäkringsbolaget ställde upp med det som behövdes för att få kropparna i jorden på ett värdigt men ändå effektivt sätt, berättar Per-Arne som själv var med och såg till att det gick rätt till.

Tjugofem av hästarna ligger i massgraven på Julpa. De andra två har fått sin viloplats på annat håll

enligt hästägarnas önskemål.

Byggde nytt stall

På samma plats som det gamla stallet stod byggs nu ett nytt, något som för Per-Arne var självklart redan dagen efter branden.

– Det beslutet tog jag direkt. Vi gjorde en rekonstruktionsritning av det gamla stallet mer eller mindre på plats. Försäkringsbolaget har hela tiden ställt upp och det har aldrig varit några problem. De flesta hästägarna hade dessutom sina hästar försäkrade i samma bolag som jag själv och allt fungerade mycket smidigt redan från början.

”Försäkringsbolaget ställde upp med det som behövdes för att få kropparna i jorden på ett värdigt men ändå effektivt sätt.”

I det nya stallet installeras såväl modernt inbrottslarm som brandlarm och vattenburen värme. De olika avdelningarna har branddörrar och representationen av trämaterial är i det närmaste obefintlig. – I stort sett ser det likadant ut som det förra men utan överbyggnad. Istället bygger vi ett foderrum i direkt anslutning till stallet. Det blir en servicedel också med bland annat omklädningsrum, dusch och kök, berättar Per-Arne medan han visar runt i nybygget.

Inflytten är beräknad till början av april och liksom i det gamla stallet kommer här att finnas 28 boxar. När Stallmagasinet är på besök har Per-Arne engagerat vänner och grannar i att skruva upp stallinredningen och boxväggarna står och väntar på att få komma på plats.

– Hela nybyggnationen byggs på entreprenad men inredningen ska jag med lite hjälp se till att få dit själv, skrattar Per-Arne som trots allt är vid gott mod.

Försöka förstå

Alla boxar utom ett par stycken är redan bokade och ungefär hälften av de gamla hästägarna kommer tillbaka till Julpa med sina nya hästar.

– Det är så olika hur man hanterar en sådan här händelse. I början var det folk här nästan varje dag som bara gick runt och försökte förstå det ofattbara. En del har inte varit här ännu. En tjej sa att hon aldrig mer skulle ha häst, nu är hon en av dem som bokat en box och letar häst för fullt. Själv har jag bearbetat det genom att ta tag i det praktiska och försökt stötta helt enkelt genom att finnas här.

Ännu ett och ett halvt år efter branden vet man inte hur den uppstod. Polisen har hållit ett hundratal förhör men ärendet är nu nedlagt med möjlighet att tas upp igen om nya fakta framkommer. På årsdagen av branden hölls en minnesstund vid begravningsplatsen på Julpa och samtidigt restes en minnessten över hästarna. Allt som oftast kan man se lykter och ljus vid stenen men Per-Arne menar att den på sätt och vis också markerar ett avslut:

– Vi drabbades av en oerhörd tragedi som ingen inblandad någonsin kommer att glömma. Nu har vi snart ett nytt stall, det kommer nya hästar och det är dags att blicka framåt.

Anna Carlsson-Käck

Vad gör jag med min döda häst och vad säger försäkringen?

Vid stallbranden i Julpa utanför Västerås fick man myndigheternas tillåtelse att begrava de döda hästarna på de egna markerna. De kostnader detta medförde stod försäkringsbolaget för liksom de skulle ha gjort om hästägarna valt att skicka kropparna till den lokala sopstationen för destruktion. Ett tredje alternativ var att skicka dem för kremering vilket hästägaren skulle ha fått bekosta själv. Kremering utförs bland annat i Uppsala och på en del andra platser där det finns större djursjukhus. En enskild kremering kostar ca 8 000 kronor, transportkostnad tillkommer.

Hos försäkringsbolagen finns en mängd olika försäkringsalternativ med flera kombinationsmöjligheter, beroende på hästens ras, ålder och användningsområde. I en allmän grundförsäkring ingår sällan ersättning för avlivning, destruktion och transporter i samband med detta. Har du däremot tecknat ett tillägg med utökad veterinärvård har du troligen täckt de flesta utgifter i samband med dödsfall eller avlivning, åtminstone upp till ett fastställt utgiftstak.

Kontrollera med ditt försäkringsbolag vad som gäller för just din häst.

Hur gör jag?

Har din häst dött genom olycksfall måste en veterinär tillkallas för att fastställa dödsorsaken. Om inte dödsorsaken kan fastställas på plats skickas kroppen för obduktion. Det praktiska kring detta hjälper veterinären dig med.

Om veterinären av någon anledning dömer ut din häst får du ett intyg om detta som ska skickas till försäkringsbolaget. På försäkringsbolaget tar en skadereglerare ställning till utlåtandet och uppstår inga frågetecken får du klartecken för avlivning. Då tar du kontakt med veterinären eller den entreprenör som har hand om nödslakt och kadaverhämtning i området och bestämmer en tid. Kostnad för nödslakt inklusive hämtning varierar beroende på var i landet du bor men räkna med ca 2 000 kronor. Distriktsveterinären tar en knapp tusenlapp för avlivning med hjälp av bultpistol. Injicering är dyrare och hamnar på ca 1 600 kronor beroende på tidsåtgång och storlek på häst. Här tillkommer också eventuell hämtning av kroppen. Journtillägg tillkommer på alla priser under kvällar och helger.

Sälja köttet

Om du vill och om din häst inte har behandlats med mediciner kan köttet säljas vidare till företag som förädlar det vidare till livsmedel. Du kontaktar då ett slakteri och bokar en tid. Din häst måste vara veterinärbesiktigad innan slakt vilket kan göras på slakteriet om det inte är gjort tidigare. Allt mellan 0 och 2 500 kronor kan du få betalt för din häst men är det en liten häst kan det hända att du får betala för slakten.

Skulle din häst av någon anledning avlida under ett veterinärbesök är det veterinärstationens skyldighet att ta hand om allt. Har du en utökad veterinärförsäkring bör ditt försäkringsbolag stå för de kostnader detta medför. Kontrollera med ditt försäkringsbolag vad som gäller för just din häst.

Anna Carlsson-Käck

Får jag begrava hästen hemma?

Enligt Länsstyrelsen har förfrågningarna om begraving av häst ökat markant de senaste åren. Och visst kan man få lov att gräva ner sin älskling i hagen eller under favoritträdet, bara man ansöker om och får beviljat tillstånd för detta.

Börja med att bestämma platsen för graven. Villaträdgården är utesluten. Har du egen mark underlättar det men du kan även välja en plats hos någon annan, bara du ber om lov först och upprättar ett skriftligt avtal med markägaren. Platsen du valt måste godkännas av kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd eller deras motsvarighet i din kommun. Ofta skickar de ut någon för att på plats kontrollera hur den tänkta begravningsplatsen ligger i förhållande till brunnar, vattendrag och sjöar och att den inte på något sätt kan väcka anstöt. Kostnaden för

inspektionen varierar men räkna med ca 200 kronor upp till en tusenlapp beroende på kommun.

Om du får platsen godkänd av kommunen gör du sedan en formell ansökan till länsveterinären i ditt län. Honom eller henne hittar du på Gula sidorna under Länsstyrelsen. I ansökan anger du hästägare, fastighetsägare och fastighetsbeteckning på den plats där du vill begrava din häst. Bifoga en karta eller skiss där du markerat den tänkta platsen, kommunens godkännande samt en kopia på eventuellt avtal med markägaren. Du kan ansöka om begravningsplats för max två hästar i taget. Länsstyrelsen beviljar aldrig ansökningar som avser hela hästkyrkogårdar.

Hur snabbt går det då? Enligt länsveterinär Claes Lundgren i Västra Götalands län försöker man alltid hantera förfrågningar av det här slaget per omgående.

– En del kontaktar oss när hästen redan är död, en del långt innan avlivning ska ske. Vi försöker anpassa oss så gott vi kan men är det högsommar och trettio grader varmt och hästen redan är död måste både vi och djurägaren agera snabbt. I dag kan vi vid behov lösa tillståndsfrågan mycket snabbt med hjälp av e-post. Även kommunens godkännande går bra att skicka per e-post.

Anna Carlsson-Käck